

Lovsekretariatet
og
Udvalgsafdelingen

30. april 1996

NOTAT

om Folketingets inddragelse af fakulteter/institutter på universiteterne til afklaring af juridiske spørgsmål, herunder eventuelt at vælge en repræsentant til kommissioner

Ad forslag til lov om undersøgelse af Nørrebro-sagen (L nr. 220)

I spørgsmål 6 (L 220 – bilag 4) har Retsudvalget anmodet Justitsministeriet om at angive eksempler fra lovgivningen på, at de juridiske fakulteter/institutter ved universiteterne bliver pålagt at udpege medlemmer til kommissioner og tilsvarende.

Tilsvarende er Lovsekretariatet og Udvalgsafdelingen blevet bedt om at redegøre for eksempler på, at Folketinget har inddraget de retsvidenskabelige fakulteter/institutter på universiteterne til afklaring af juridiske spørgsmål, herunder eventuelt at vælge en repræsentant til kommissioner.

I den anledning skal oplyses følgende:

1) Juridiske responsa

Frem til ikrafttrædelsen af den tidligere lov om universiteternes styrelse den 1. september 1971 var det muligt for bl.a. Folketinget at anmode de retsvidenskabelige fakulteter ved universiteterne i København og Århus om juridiske responsa. For så vidt angik Københavns Universitet, skete det med henvisning til kgl. anordning nr. 223 af 5. oktober 1939 om Københavns Universitets organisation, hvis § 18, stk. 4, var sålydende:

»Om de Responsa vedrørende gældende dansk Ret, der afæskes det juridiske Fakultet af andre offentlige Myndigheder, Institutioner eller Private, har det sit forblivende ved de hidtil gældende Regler.«

Så vidt det har kunnet oplyses, er ordningen opstået som en afløser for adgangen under enevælden til at bede Højesteret om juridiske responsa – en ordning, der bortfaldt i Danmark med grundloven af 1849, men som f.eks. fortsat eksisterer i Norge, jf. den norske grundlovs § 83, hvorefter »Stortinget kan indhente

Højesterets betænkning over juridiske genstande«.

Der vedlægges som bilag et eksempel fra 1961 på, at et folketingsudvalg gennem et ministerium har foranlediget udtalelser fra såvel Københavns som Århus Universiteter (islandske håndskrifter).

Som ordningen udviklede sig, blev den efterhånden anset for problematisk af professorerne, bl.a. fordi der skete en udvikling i spørgsmålene fra en mere teknisk-juridisk, generel karakter, der kunne besvares på grundlag af en sagsfremstilling/problembeskrivelse i en dokumentsamling fra det pågældende ministerium, til spørgsmål, hvis besvarelse i højere grad efter almindelig juridisk opfattelse måtte forudsætte partsindlæg og procedure fra involverede parter. Herudover ansås ekspropriationsspørgsmål ikke for egnede til besvarelse på denne måde.

Som senere eksempel kan nævnes, at et folketingsudvalg i 1970 med henvisning til ovennævnte kgl. anordning indhentede et responsum fra Københavns Universitet om grundlovens bopælskrav i relation til valgret og valgbarhed. Fakultetet gik her over til at udpege de 2 relevante professorer (Bent Christensen og Allan Philip) til at afgive responsumet direkte i stedet for at inddrage samtlige professorer.

Også efter ordningens bortfald er universitetseksperter blevet anmodet om at udarbejde juridiske (eller andre) responsa. F.eks. bad Finansudvalget i 1980 statsministeren om at søge nogle budgetretlige tvivlsspørgsmål belyst gennem statsretlig ekspertise. Og Statsministeriet videregav anmodningen til professor Bent Christensen.